

Ecologische beoordeling van herinrichting perceel aan Haulsterweg te Haskerhorne

Opdrachtgever Gemeente De Friese Meren
Referentie Greve, M.S.E. 2014. Ecologische beoordeling herinrichting perceel aan Haulsterweg te Haskerhorne. A&W-notitie 2292#1. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.

Projectcode 2292.ouh
Status Definitief
Datum 8 september 2014
Projectleider M.S.E. Greve
Autorisatie E. van der Heijden

Inhoud

1. Inleiding
 2. Situatieschets en plannen
 3. Gebiedsbescherming en beoordeling
 4. Soortbescherming en beoordeling
 5. Conclusies
- Literatuur

Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv

Suderwei 2

Postbus 32, 9269 ZR Feanwâlden

tel. 0511 – 474764, fax 0511 – 472740

email: info@altwym.nl

website: www.altwym.nl

1. Inleiding

De gemeente De Friese Meren bereidt de bouw voor van een aantal woningen aan de Haulsterweg te Haskerhorne. Om dit mogelijk te maken dient de bestemming te worden gewijzigd. In dit kader is ecologisch onderzoek noodzakelijk, om te bepalen hoe de plannen zich verhouden tot de ecologische wet- en regelgeving. De gemeente De Friese Meren heeft Altenburg & Wymenga opdracht gegeven om dit ecologisch onderzoek uit te voeren.

Het doel van dit onderzoek is een ecologische quickscan, waarin de effecten van de plannen worden beoordeeld in het kader van de vigerende natuurwetgeving. Dit betreft de Natuurbeschermingswet, de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (Ecologische Hoofdstructuur) en de Flora- en faunawet. Indien van toepassing, worden aanbevelingen gedaan voor mitigatie en eventueel aanvullend onderzoek.

In onderhavige notitie zijn de resultaten van het ecologisch onderzoek gepresenteerd. Het onderzoek naar de aanwezigheid van relevante natuurwaarden is gebaseerd op twee benaderingswijzen. Ten eerste zijn recente bronnen geraadpleegd (verspreidingsatlassen, overzichtswerken, onderzoeksrapporten en websites) over de aanwezigheid van beschermde gebieden en soorten in en nabij het plangebied. Ten tweede is op 23 juli 2014 een oriënterend veldbezoek uitgevoerd, waarbij vooral is gelet op de kans op aanwezigheid van beschermde en/of kritische soorten.

Altenburg & Wymenga presenteert in deze notitie de resultaten van een onafhankelijk ecologisch onderzoek. Het onderzoek spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het onderhavige plan of een bepaalde ontwikkeling. Landschappelijke, archeologische of cultuurhistorische waarden komen niet aan de orde. Aan deze ecologische beoordeling kunnen geen rechten worden ontleend.

2. Situatieschets en plannen

Het plangebied ligt ten zuiden van het perceel Haulsterweg 32, aan de westelijke rand van de bebouwing van Haskerhorne. Het perceel is in de huidige situatie in gebruik als ponyweide. Ten noorden van het plangebied is het erf van Haulsterweg 32. Even ten noorden van het plangebied staan twee populieren, de paardenstallen en het woonhuis. Rondom de weide liggen sloten en een dam. De watergang langs de westelijke grens van het plangebied is licht stromend, ondiep (circa 30 cm) en bevat helder water en weinig onderwaterplanten. De oever is hier begroeid met Grote egelskop en Riet. Aan de overzijde van deze sloot staan enkele Zwarte elzen. Op de hoek waar deze watergang overgaat in de zuidelijke watergang groeit de licht beschermde Zwanenbloem. De oeverbegroeiing langs deze watergang bestaat uit eveneens uit Grote egelskop en een wat bredere rietstrook. Het wateroppervlak is grotendeels bedekt met kroos. Het gebied aan de overzijde van deze watergang is in agrarisch gebruik. De oostelijke watergang die parallel loopt aan de Haulsterweg is eveneens grotendeels bedekt met kroos. Langs de Haulsterweg staan enkele elzen.

De herinrichting bestaat uit het realiseren van een aantal woningen (flexibele bestemming) en een voetpad. Hiertoe wordt het terrein vergraven, wordt de opgaande begroeiing verwijderd en wordt de watergang langs de Haulsterweg gedempt. Mogelijk wordt een strook

van 10 m ten zuiden van het plangebied bij het plangebied betrokken. In dat geval wordt de hier aanwezige sloot tevens gedempt. De westelijke watergang wordt verbreed.

3. Gebiedsbescherming en beoordeling

In Nederland zijn de meeste beschermde gebieden beschermd volgens de Natuurbeschermingswet 1998 of regels omtrent de Ecologische Hoofdstructuur. Daarnaast kunnen gebieden ook worden beschermd vanwege hun natuurwaarden via verordeningen of het bestemmingsplan.

3.1 Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied ligt op een afstand van 350 m van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het gaat hierbij om een aantal boomsingels. Omdat door de plannen geen wijzigingen plaatsvinden aan deze elementen, veroorzaken de plannen geen conflict met de regelgeving omtrent de Ecologische Hoofdstructuur.

3.2 Overige gebiedsbescherming

Uit de kaartgegevens van wettelijk beschermde gebieden blijkt dat het plangebied geen deel uitmaakt van overige beschermde gebieden, zoals de Natura 2000-gebieden, Ganzenfoerageergebieden of gebieden van openheid en rust (weidevogels). Bovendien is het onwaarschijnlijk dat de beoogde herinrichting van invloed is op beschermde gebieden in de omgeving en/of de daarbij behorende natuurwaarden. Om deze redenen wordt geconcludeerd dat het herinrichtingsplan niet stuit op bezwaren vanuit de ecologische wet- en regelgeving ten aanzien van overige gebiedsbescherming.

4. Soortbescherming en beoordeling

Soortbescherming is in Nederland vastgelegd in de Flora- en faunawet, waaraan drie lijsten met soorten en hun beschermingsregime zijn gekoppeld (licht beschermde, middelzwaar beschermde en zwaar beschermde soorten). In het plangebied is de aanwezigheid van soorten die beschermd zijn volgens de Flora- en faunawet op voorhand niet uit te sluiten. Hieronder is beschreven welke dat kunnen zijn en wat de consequenties daarvan zijn voor het beoogde herinrichtingsplan.

4.1 Algemeen

Het plangebied bestaat in de huidige situatie uit een ponyweide met enkele bomen en sloten. Onder dergelijke omstandigheden zijn er weinig mogelijkheden voor natuurwaarden aanwezig. Op basis van de literatuurstudie wordt geconcludeerd, dat het onwaarschijnlijk is dat in het plangebied wettelijk beschermde soorten uit de volgende soortgroepen voorkomen en/of worden beïnvloed door (de beoogde) ingreep:

- Ongewervelde diersoorten
- Reptielen

De redenen die aan deze conclusie ten grondslag liggen, zijn één of meer van de volgende:

- Het plangebied ligt niet binnen het verspreidingsgebied van de soort
- In het plangebied is geen geschikt biotoop voor de soort aanwezig
- Uitstralende effecten van de ingreep zijn beperkt

- Tussen het plangebied en het (mogelijke) leefgebied van de soort zit een grote afstand en/of bestaat een ecologische barrière.

De herinrichting veroorzaakt om deze redenen geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van bovengenoemde soortgroepen.

4.2 Planten

In de ponyweide binnen het plangebied groeien soorten van voedselrijke bodem, zoals Veldzuring, Witte klaver, Smalle weegbree en Duizendblad. Ten westen van de westelijke watergang en langs de Haulsterweg staan elzen. De zuidelijke en westelijke watergang zijn bijna volledig bedekt met kroos. Langs oevers van de watergangen groeit Grote egelskop en Riet. Op de overgang van de oostelijke naar de zuidelijke watergang groeit de licht beschermde Zwanenbloem. Tijdens het veldbezoek zijn geen andere wettelijk beschermde plantensoorten aangetroffen. Gezien het voedselrijke karakter van het plangebied, worden deze hier tevens niet verwacht. Indien werkzaamheden plaatsvinden aan de zuidelijke watergang, gaat de groeiplaats van Zwanenbloem mogelijk verloren. Voor licht beschermde soorten geldt een algehele vrijstelling van het overtreden van enkele verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling.

4.3 Vissen

Van de vissoorten die volgens de Flora- en faunawet zijn beschermd, komt alleen de middelzwaar beschermde Kleine modderkruiper voor in de omgeving van het plangebied (Melis *et al.* 2013). Het is op dit moment niet duidelijk of de Kleine modderkruiper aanwezig is in de watergangen waar (mogelijk) werkzaamheden plaatsvinden. Het dempen of verbreden van de watergang(en) kan daarmee een conflict veroorzaken met de Flora- en faunawet. Dit kan worden voorkomen door de werkzaamheden uit te voeren volgens een door het Ministerie van EZ goedgekeurde en relevante gedragscode. Een alternatief is om nader onderzoek uit te voeren. Bij gebleken aanwezigheid dient alsnog te worden gewerkt volgens een door het Ministerie van EZ goedgekeurde en relevante gedragscode. Indien hier niet aan kan worden voldaan dient vooraf aan de werkzaamheden een ontheffing te worden aangevraagd.

Zwaardere beschermde vissoorten worden niet binnen het plangebied verwacht. De plannen veroorzaken dan ook geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van overige vissoorten.

4.4 Amfibieën en zoogdieren

Uit verspreidingsgegevens van amfibieën en zoogdieren blijkt dat in de directe omgeving van het plangebied alleen enkele licht beschermde soorten voorkomen. Voor zwaardere beschermde amfibieënsoorten en zoogdiersoorten is geen geschikt biotoop aanwezig in het plangebied.

Het is aannemelijk dat enkele licht beschermde amfibieën- of zoogdiersoorten sporadisch gebruik maken van het plangebied. Voor licht beschermde soorten geldt een algehele vrijstelling van het overtreden van enkele verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. Om deze redenen veroorzaakt de beoogde herinrichting geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van amfibieën en zoogdieren (exclusief vleermuizen, zie § 4.5)

4.5 Vogels

In het plangebied en de directe omgeving daarvan zijn slootkanten en is opgaande begroeiing aanwezig die potentieel geschikt is als broedgebied voor als Wilde eend, Houtduif en Tjiftjaf.

Algemeen

Bij werkzaamheden moet volgens de Flora- en faunawet rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is, dat verstoord kan worden. Verstoring van broedgevallen is niet toegestaan vanuit de Flora- en faunawet en hiervoor wordt in principe ook geen ontheffing verleend.

Er zijn verschillende mogelijkheden om conflicten met de Flora- en faunawet ten aanzien van broedende vogels te voorkomen. Werkzaamheden buiten het broedseizoen uitvoeren, is de meest zekere optie. Een alternatief is om werkzaamheden voor aanvang van het broedseizoen te beginnen, zodat broedpogingen in het werkgebied achterwege blijven door de verstoring tijdens de werkzaamheden. Er dient tevens te worden voorkomen dat tijdens werkzaamheden in het broedseizoen alsnog broedgevallen ontstaan die kunnen worden verstoord. Dit is mogelijk door geen geschikte plaatsen voor nesten te laten ontstaan, door bijvoorbeeld snoeiafval niet dagenlang te laten liggen. Mochten er toch vogels tot broeden komen en door de werkzaamheden worden verstoord, dan ontstaat er een conflict met de Flora- en faunawet en moeten de versturende werkzaamheden gestaakt worden tot na de broedperiode van de betreffende soort(en).

Jaarrond beschermde nestplaatsen

Buiten het broedseizoen vallen de meeste nestplaatsen niet onder de bescherming van de Flora- en faunawet, maar een aantal vogelsoorten maakt gedurende het gehele jaar gebruik van de nestplaats of keert jaarlijks terug op dezelfde plaats. Hun nesten en de functionele leefomgeving daarvan worden daarom het gehele jaar beschermd. Vanaf 26 augustus 2009 geldt een aangepaste, indicatieve lijst van soorten met jaarrond beschermde nestplaatsen. Nestplaatsen van de soorten die op deze lijst staan, worden niet binnen het plangebied verwacht. Op basis van de resultaten van het veldbezoek worden in de bebouwing van Haulsterweg 32 geen nestplaatsen verwacht van Huismus en Gierzwaluw. Bovendien is het onwaarschijnlijk dat eventueel aanwezige jaarrond beschermde nestplaatsen in de omgeving worden beïnvloed door de herinrichting.

Conclusie vogels

De beoogde herinrichting veroorzaakt geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van vogels, mits broedende vogels en hun nesten niet worden verstoord door de werkzaamheden.

4.6 Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn zwaar beschermd door de Flora- en faunawet en zijn vermeld in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Hierdoor gelden voor deze soorten striktere beoordelingscriteria bij ontheffingsaanvragen dan bij soorten die niet zijn vermeld in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Vanwege deze specifieke aandacht wordt aan vleermuizen een aparte paragraaf besteed, de overige zoogdiersoorten zijn beschreven in paragraaf 4.2.

In de omgeving van het plangebied komt een aantal vleermuissoorten voor (Melis 2012, www.zoogdieratlas.nl), namelijk Meervleermuis, Gewone dwergvleermuis, Ruige

dwergvleermuis, Rosse vleermuis en Laatvlieger. Voor vleermuizen zijn drie onderdelen van het leefgebied te onderscheiden die van groot belang zijn voor de functionaliteit van het leefgebied. Deze zijn: verblijfplaatsen, foerageergebieden en vliegroutes.

Verblijfplaatsen

In de zomerperiode hebben vleermuizen in Nederland hun verblijfplaatsen voornamelijk in gebouwen en bomen. Tijdens de winter verblijven zij onder andere in gebouwen, bomen, bunkers en kelders. Binnen het plangebied staan geen gebouwen of bomen. Om deze reden kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen binnen het plangebied worden uitgesloten. Ook de bomen langs de rand van het plangebied, alsmede de twee populieren op het erf van Haulsterweg 32 bieden geen geschikte holten voor verblijfplaatsen van vleermuizen.

Vliegroutes

Bij verplaatsingen tussen verblijfplaats en foerageergebied maken vleermuizen gebruik van lijnvormige landschapselementen om zich te oriënteren. Het is mogelijk dat de begroeiing langs de Haulsterweg dienst doet als vliegroute van vleermuizen. In het kader van de herinrichting worden enkele bomen langs de weg gekapt. De overzijde van de weg blijft echter intact waardoor de functionaliteit van deze (mogelijke) vliegroute niet wordt aangetast. Om deze reden wordt geconcludeerd, dat de functionaliteit van de in de omgeving aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen ten aanzien van vliegroutes blijft gewaarborgd.

Foerageergebied

Het plangebied of de directe omgeving ervan kunnen deel uitmaken van het foerageergebied van enkele van de bovengenoemde vleermuissoorten. De kwaliteit van dit foerageergebied zal niet veel veranderen door de bouw van de woningen. Voor de betreffende soorten is in de omgeving bovendien voldoende alternatief foerageergebied voorhanden. Om deze redenen wordt geconcludeerd, dat de functionaliteit van de in de omgeving aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen ten aanzien van foerageergebied blijft gewaarborgd.

Conclusie vleermuizen

Op basis van het bovenstaande wordt geconcludeerd, de herinrichting van het perceel geen conflict veroorzaakt met de Flora- en faunawet ten aanzien van vleermuizen.

5. Conclusies

Gebiedsbescherming

De beoogde herinrichting van het perceel veroorzaakt geen conflict met de wet- en regelgeving ten aanzien van gebiedsbescherming met betrekking tot natuurwaarden (regelgeving betreffende de Ecologische Hoofdstructuur, Natuurbeschermingswet 1998 en overige vormen van gebiedsbescherming).

Soortbescherming

Indien werkzaamheden worden uitgevoerd aan de watergangen dient ten aanzien van Kleine modderkruiper te worden gewerkt volgens een door het Ministerie van EZ goedgekeurde en relevante gedragscode of dient aanvullend visonderzoek plaats te vinden naar de aanwezigheid van de Kleine modderkruiper. Bij gebleken aanwezigheid dient alsnog te worden gewerkt volgens een door het Ministerie van EZ goedgekeurde en relevante gedragscode. Indien hier niet aan kan worden voldaan dient vooraf aan de werkzaamheden een ontheffing te worden aangevraagd.

Voor de overige soorten geldt, dat de herinrichting van het perceel geen conflict veroorzaakt met de Flora- en faunawet, mits geen verstoring plaatsvindt van broedende vogels en hun in gebruik zijnde nesten (zie § 4.5).

Literatuur

- Delft, J. van, A. de Bruin & P. Frigge 2013. Waarnemingenoverzicht 2012. RAVON 51, jaargang 15 nummer 5; 119 - 132. RAVON, Nijmegen.
- Melis, J. (red.) 2012. Werkatlas zoogdieren provincie Fryslân. Provincie Fryslân, Leeuwarden.
- Melis, J, De Jong, R. M. Koopmans (red) 2013. Vissen in Fryslân, werkatlas II, verspreiding 1900-2012. Wetterskip Fryslân, Altenburg & Wymenga, Fryslân Grien, Leeuwarden.